Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue

13.5.2026

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

VNS 3/2026 vp / Lausunto julkisen talouden suunnitelmasta 2027–2030

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue toteaa, että julkisen talouden suunnitelma 2027–2030 kuvaa realistisesti hyvinvointialueiden rahoituskehyksen kiristymistä ja rahoitusaseman heikkenemistä kehyskaudella.

Rahoituksen kasvu jää jälkeen kustannuskehityksestä, jota vauhdittavat erityisesti palkkatason nousu, väestön ikääntyminen ja palvelutarpeen kasvu. Tämä johtaa pysyvään sopeutustarpeeseen ja lisää riskiä palvelujen saatavuuden heikkenemisestä, erityisesti ikääntyvillä ja harvaan asutuilla alueilla kuten Etelä-Pohjanmaalla.

Hyvinvointialue korostaa, että palvelujen saatavuuden, rahoituksen ja kustannusvaikuttavuuden välillä tulee säilyttää tasapaino. Liian tiukka rahoituskehys voi johtaa lyhyen aikavälin säästöihin, jotka heikentävät pidemmän aikavälin vaikuttavuutta ja lisäävät kustannuksia.

Sosiaaliturvan kiristyminen ja asiakasmaksujen mahdollinen kasvu lisäävät riskiä köyhyyden ja palvelutarpeen kasvusta, mikä kohdistuu suoraan hyvinvointialueen vastuulle. Samanaikaisesti sosiaalihuollon palvelu-uudistus sekä vammaispalvelujen tarpeen kasvu lisäävät kustannuspaineita, joiden rahoitus ei täysin näy suunnitelmassa.

STEA-avustusten vähentyminen heikentää järjestöjen roolia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä ja kasvattaa painetta hyvinvointialueen omalle palvelutuotannolle.

65 vuotta täyttäneiden valinnanvapauskokeilun jatkaminen voi parantaa palvelujen saatavuutta niillä alueilla, missä yksityisiä palveluja on saatavilla. Hoidon tarpeen arvioinnin tulisi kuitenkin tapahtua aina hyvinvointialueen toimesta. Sikäli kokeilu on epäonnistunut Kokeilun kustannusvaikutuksia ja vaikutuksia palvelukokonaisuuteen tulee seurata kriittisen tarkasti.

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue korostaa lisäksi investointien merkitystä tuottavuuden parantamisessa. Valtion ohjauksen kiristyminen, erityisesti lainanoton ja investointien osalta, ei saa estää välttämättömiä uudistuksia.

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue

13.5.2026

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue katsoo, että:

- rahoituskehys ei riittävästi vastaa kustannuskehitystä,
- alueelliset erityispiirteet tulee huomioida nykyistä paremmin rahoitusmallissa,
- sopeutustavoitteiden tulee olla realistisia palvelujen turvaamisen näkökulmasta,
- investointien toteuttamiseen tulee turvata riittävä liikkumavara.

Hyvinvointialueiden talouden kestävyyden turvaaminen edellyttää rahoitusmallin kehittämistä, ennakoitavuutta sekä valtion ja hyvinvointialueiden tiivistä vuoropuhelua.

Seinäjoella 13.5.2026

Tero Järvinen

Hyvinvointialuejohtaja

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue